

Spis zawartości

Wstęp	5
<i>O miastach, zbójnikach i skarbach</i>	9
<i>O utopcach, diablach i innych duchach</i>	55
<i>O zwierzętach, smokach i zaklętych królewnach</i>	161
<i>O wesołych przygodach i zdarzeniach</i>	251
Komentarze	363
Indeks motywów i wątków	388
Wykaz narratorów	391
Indeks miejscowości, z których pochodzą teksty	401
Słowniczek trudniejszych zwrotów i wyrazów gwarowych	405
Spis tekstów	412
Streszczenia w językach angielskim, niemieckim i rosyjskim	421

- 1 Jak powstało Opole
- 2 Jak powstała nazwa Racibórz
- 3 Jak powstała Nędza koło Raciborza
- 4 Skąd Koźle ma swą nazwę
- 5 O Koźlu
- 6 Jak powstała Lubsza
- 7 Pochodzenie nazwy Toszek
- 8 Jak powstało Grodzisko
- 9 Jak powstała Wiesiodka
- 10 W Zabrze jedną żywcem zamurowano
- 11 Głowa Tatara na zamku w Raciborzu
- 12 Kościół świętej Anny w Oleśnie
- 13 Zagubiony dzwon z Pawonkowa
- 14 Szwedzi pod Gliwicami
- 15 Gaszyna jako diabeł
- 16 O Gaszynach
- 17 Karol Godula
- 18 Wojsko świętej Jadwigi
- 19 Zapowiedź wojny

- 20 Jak się kartofle dostały na Śląsk
- 21 Pistulka karze plotkarę
- 22 Pistulka to fajny chłop
- 23 Pistulka karze zdrajców
- 24 Trawa Pistulki
- 25 Eliaz i Pistulka bronią wdowy i sieroty
- 26 Eliaz i Pistulka karzą karczmarza
- 27 Nagroda Eliasa i Pistulki
- 28 Zbójnicy nagradzają kobietę
- 29 Eliaz profesorem
- 30 Eliaz i Pistulka kradną żandarmowi konia
- 31 Jak Sobczyk ukradł wieprzka
- 32 Balcer
- 33 Rabczyk z Kępki
- 34 Złota kaczka w podziemiach Toszka
- 35 Pies przy skarbach
- 36 Skarb
- 37 O zapadniętych skarbach
- 38 Dziecko w skarbcu
- 39 Skarby w zamku
- 40 Jak powstał utopce
- 41 Powstanie i przeprowadzka utopca
- 42 Mieszkanie utopca
- 43 Utopek wypuszcza topielca
- 44 Przeprowadzka
- 45 Utopcowe cery
- 46 Córkę utopca w Odrze
- 47 Utopiec gości kobietę
- 48 Podciep utopca
- 49 Utopiec szyje buty
- 50 O utopcu w Ptakowicach
- 51 Utopiec topi ludzi
- 52 Utopiec-ryba
- 53 Siedem ofiar utopca
- 54 O tym jak utopiec wciągnął do wody
- 55 Bitka z utopcem
- 56 Zemsta utopca
- 57 Utopek w imadle

- 58 Utopiec w młynie
- 59 Utopiec, młynarz i Cygan
- 60 Utopiec spętany stulą
- 61 Kneflem w utopca
- 62 Utopiec diabłem
- 63 Utopiec i muzykanci
- 64 Utopiec koniem
- 65 Muzykant i koń-utopiec
- 66 Utopiec u rzeźnika
- 67 Ciup na kapelusze
- 68 Ciupanie na kryka
- 69 O tureckiej kozie
- 70 Utopiec potkiem
- 71 Utopiec-muzykant
- 72 Górnik szuka utopca
- 73 Kolega utopcem
- 74 Skąd się wziął skarbnik
- 75 Skarbnik spełnia życzenia
- 76 Skarbnik pokazuje skarby
- 77 Skarbnik dolewa górnikowi oliwy
- 78 Skarbnik nagradza górnika
- 79 Skarbnik ostrzega
- 80 Matusz ostrzega
- 81 Skarbnik-mysz
- 82 Górnik dzieli się zarobkiem
- 83 Niedotrzymanie słowa
- 84 Kara za gwizdanie
- 85 Kara na kłatwiorza
- 86 Pomoc skarbnika
- 87 Górnik skarbnikiem
- 88 Przebrany za skarbnika
- 89 Kozioł skarbnikiem
- 90 Diabeł szuka dusz
- 91 Porwanie przez diabła
- 92 Diabeł suszący złoto
- 93 Jak diabeł chciał porwać dziewczynę
- 94 Diobół jako zolytnik
- 95 Dioble zolyty

- 96 Spotkanie z diablým
- 97 Czarci kamień
- 98 Diabeł rzuca kamieniem
- 99 O szatance
- 100 Szewcowa i czarci
- 101 O srogim psie
- 102 Psiska z świecącymi ślepiami
- 103 Pies z ogniem w pysku
- 104 Dioból cornym psem
- 105 Dwa psy bez głów
- 106 Fruwające psy
- 107 Mężczyzna bez głowy
- 108 Wysoki mężczyzna poli cygareta
- 109 Fajny panocek
- 110 O chłopie bez gowy
- 111 Zmora dusi
- 112 Mora gniece drzewo
- 113 Zmora dusi dzieci
- 114 Mora w postaci myszy
- 115 Narzeczona zmorą
- 116 Obrona przed zmorą
- 117 Dwa światelka
- 118 Świeczki
- 119 Kula ognista
- 120 Beczki ogniste z kaplicy
- 121 O czarnej pani i beczkach ognistych
- 122 O żniwiorzach i ognistych beczkach
- 123 O ognistym chłopie i beczce ognistej
- 124 Kłótnia o miedzę
- 125 O mierniku
- 126 Kara za przesunięcie kamienia granicznego
- 127 Czary
- 128 Czarownica
- 129 Opowiadanie o czarownicy
- 130 Ukarana czarownica
- 131 Czarownice tańczą
- 132 Skrzatek
- 133 Czarne kurzątko

- 134 Czarny chrabąszcz
- 135 Inkluz
- 136 Położnica i dioblica
- 137 Podciep
- 138 Tajemnicza kolasa
- 139 Kot w młynie
- 140 Liście mirtu
- 141 Płacz kości
- 142 Duch hałasuje
- 143 Duchy
- 144 Bitwa duchów
- 145 Strachy
- 146 Śmierć
- 147 Wołanie przed śmiercią
- 148 Śmierć na wozie
- 149 Wodna panna
- 150 Koncert na smentorzu
- 151 Chłop zaprasza ducha na wieczerzę
- 152 Odwiedziny z zaświatów
- 153 Nóż wbity w grób
- 154 Przebrani za śmierć
- 155 Baba śmiercią
- 156 Kejs ty duch — jo cie gruch
- 157 Przebrani za ducha
- 158 Strach ma wielkie oczy
- 159 Ło jabku Adama w grdoni
- 160 Bydło mówi
- 161 O liszyczce
- 162 Łakomy dwa razy traci
- 163 O głupim wilku
- 164 O odważnym zając
- 165 O trzewikach wilka
- 166 Gadka o wróblu
- 167 Tak świat płaci
- 168 Jak wilk chciał człowieczego mięsa
- 169 O Walku, co zawsze do kościoła za nieskoro chodził
- 170 O nienawiści zwierząt
- 171 O królu ptaków

- 172 Jak lis furgot
- 173 Wyścigi jeża z zajacem
- 174 O srebrnym wężu
- 175 O chłopcu i czarodzieju
- 176 O tańczących królewnach
- 177 Bojka o strzydze
- 178 O sierocie i psach
- 179 Jak Kubuś został królem
- 180 O dziadowskiej torbie
- 181 O duchu w flasce
- 182 O Janku co był w piekle
- 183 Jak trup przyjechał po narzeczoną
- 184 Ukradziono śmiertnica
- 185 Bajka o młynarczyku
- 186 Ślubowanie rzeźnika
- 187 O królewnie z brodą
- 188 O dwóch siostrach
- 189 O puklatym szewcu
- 190 O trzech cerach
- 191 O złotym ptaku i złotej jabłoni
- 192 O jednym parobku
- 193 Bajka o wietrze, chłopie i Żydzie
- 194 O złotych jajkach
- 195 Złociaki pod głową
- 196 Bajka o zdrażliwej siostrze
- 197 O jednym głupim i dwu mądrych
- 198 O mocnym Wojtku
- 199 O diable co chłopu placek zjodł
- 200 O głupim Francku
- 201 Jak diabeł chłopu pomógł
- 202 Jak się życzenia spełniły
- 203 Jak ojciec syna zaprzędoł
- 204 O jednym kupcu
- 205 O diable
- 206 O śpiewającej skrzypce
- 207 O sprytnym młodzieńcu
- 208 O mądrej cerze
- 209 Zakład o nos

- 210 Łapki na babki
- 211 Diabeł oszukany
- 212 Zakład o pełny but
- 213 O zadaniach niewykonalnych
- 214 Jak gospodyni diabła pozbyła
- 215 Sprytna baba i diabeł
- 216 O główce kapusty
- 217 Szywołdzenie i sierp
- 218 Wół na dachu
- 219 Powinszowanie
- 220 Jak szywołdzenie budowali ratusz
- 221 Kartofle z mlekiem
- 222 Jak śnieg suszyli
- 223 Jak diabeł małżeństwo rozbijał
- 224 Chłop i baba
- 225 Wystraszony kochanek
- 226 Sprytno baba
- 227 Żona wszorza
- 228 O kobiecie klachuli
- 229 Jak Sobczycka była pijano
- 230 O głupiej babie
- 231 Wyrozumiała żona
- 232 O kurach, co mleko dają
- 233 O zakalcu
- 234 Szepleniące dziolchy
- 235 O figurze świętego Józefa
- 236 Złodziej nad złodzieje
- 237 Jak się synek za złodzieja uczył
- 238 Złodziejskie rzemiosło
- 239 Ło jednym masarzu
- 240 Ło jednym biydnym chłopie
- 241 Jak jajko dzielili
- 242 Chytry sąsiad
- 243 Jak chłop pana wykiwał
- 244 O dyrektorze, co miął świnie
- 245 O podrzuconym trupie
- 246 O dwóch karlusach
- 247 Jak staro Budniocka ludzi leczyła

- 248 O trzech synach
- 249 Trzej oszuści
- 250 Bez stękanio
- 251 O sprytnym dłużniku
- 252 O jednej pani, co flaki lubiała
- 253 Ło jednym Żydzie
- 254 O sowizdrzale
- 255 O jednym ożyroku
- 256 O jednym głupim
- 257 O jednym chłopie co do szkoły chodził
- 258 Skarb nacechowany
- 259 O spadkobiercach
- 260 O jednym złodzieju
- 261 O jednym co chciał być doktorem
- 262 O Niemcach
- 263 Chłop kopie studnia
- 264 Parobek i ksiądz
- 265 Głupi organista
- 266 Stęk i brzęk
- 267 Ojcie nasz
- 268 Jak sie Francek spowiadał
- 269 Imię noworodka
- 270 O dziwnym świecie
- 271 Jak se ksiądz wypił
- 272 O jednym organiście
- 273 O pogrzebie psa
- 274 Chłop w beczce
- 275 Taki dziwny świat
- 276 Koń w pierzu
- 277 Jak Pan Bóg dopuści, to i z kija wypuści
- 278 Bogacz i biedak
- 279 Lenie siemianowickiego grafa
- 280 Kukuryku
- 281 O dwóch emerytach
- 282 O dziadach
- 283 Dziady na Kalwaryji
- 284 Żebracy
- 285 O jednym prawdziwym cudzie

- 286 O chłopie i księdzu
- 287 Baba aniołem stróżem
- 288 O jednych dzieciach
- 289 O jadzie żmii
- 290 W restauracji
- 291 O trzech chacharach
- 292 O pijakach
- 293 Jak górnik w kościele drzemął
- 294 O śląskim języku
- 295 Jak mateczka miała bajtla
- 296 Ło dochtorach
- 297 Też ło dochtorach
- 298 Jak baba poszła do dochtora
- 299 Chłop u dochtora
- 300 Jak Francek Antka zabił